

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1090/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Зечевић, адвокат из ..., против тужене Установа социјалне заштите Геронтолошки центар „НОВИ САД“, са седиштем у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2667/22 од 07.12.2022. године, у седници која је одржана дана 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2667/22 од 07.12.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2419/21 од 18.03.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиље делимично усвоји. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.06.2018. године до 01.07.2021. године исплати укупан износ од 69.749,50 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ главног дуга, као у његовом садржају. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.06.2018. године до 01.07.2021. године плати укупан износ од 87.467,86 динара, са затезном каматом на сваки појединачни износ главног дуга као у његовом садржају. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 83.888,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље за исплату затезне камате на досуђене трошкове парничног поступка и то за период од пресуђења до извршности. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиље за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2667/22 од 07.12.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу, тако што

је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.06.2018. године до 01.07.2021. године, плати 69.749,50 динара са затезном каматом на сваки појединачни износ од доспелости до исплате, као и да тужиљи накнади трошкове регреса за коришћење годишњег одмора за исти период, са затезном каматом на сваки појединачни износ од доспелости до исплате и одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом, а у преосталом делу жалба тужиље је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Тужиља је обавезана да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 6.472,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и нашао да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је запослена код тужене на радном месту ..., са утврђеним коефицијентом 7,43. Тужена је тужиљи у спорном периоду од 01.06.2018. године до 01.07.2021. године обрачунавала плату тако што је коефицијент радног места множила са основицом за дати месец, те пошто је тако обрачуната висина основне плате за сваки месец спорног периода била нижа од минималне зараде, тужена је тужиљи сваког месеца вршила допуну до минималне зараде. У обрачунским листама плате тужиље није исказана накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора као посебна ставка. Тужиља је у оквиру спорног периода била на боловању у периоду фебруар – март 2019. године, као и од јуна 2020. године. Висина потраживања тужиље утврђена је путем вештака економско – финансијске струке који је свој налаз и мишљење дао у три варијанте, а првостепени суд је прихватио варијанту обрачуна спрам најповољнијих критеријумима у тренутно важећим колективним уговорима у Републици Србији (варијанта 3 налаза и мишљења), и то: дневни износ топлог оброка у износу од 250,00 динара бруто и месечни износ регреса у висини 1/12 минималне зараде, у складу са којом је тужиља и определила постављени тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље налазећи да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега је тужена дужна да тужиљи те трошкове исплати у износу утврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су потраживане накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљи биле урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату, те да се исплатом плате запосленима у јавним службама у висини минималне зараде не активирају правила општег радно – правног прописа у смислу члана 108. и 118. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01...) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама. Одредбом члана 2. став 1. тачка 11. Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењује на запослене у социјалној заштити.

Законом о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11), у члану 10. прописано је да се установе социјалне заштите оснивају ради остваривања права у области социјалне заштите и пружања услуга социјалне заштите утврђених тим законом, као и ради обављања развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у социјалној заштити и остваривања другог законом утврђеног интереса (став 1); установу социјалне заштите може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и друго правно и физичко лице (став 2.). Према одредби члана 13. тог закона, на права, обавезе и одговорности запослених у установама социјалне заштите примењују се општи прописи о раду, ако овим законом није другачије одређено.

Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ број 11/15), у члану 57. предвиђено је да се плата запосленог утврђује у складу са законом и тим уговором, а чланом 58. да учесници уговора могу да преговарају о висини основица за обрачун и исплату плата сваке године у поступку доношења предлога буџета Републике Србије, те да учесници уговора у поступку преговарања могу да разматрају могућност и потребу корекције коефицијената. Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр. 29/19, 60/20) на исти начин у члану 57. и 58. регулише елементе за утврђивање плате и висину основице запослених.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други

начин (тачка 5.) и регреса за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

У конкретном случају, тужила је запослена у установи социјалне заштите, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за социјалну заштиту није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Стога су неосновани ревизијски наводи да је у конкретном случају погрешно примењено материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога разлога, Врховни суд је донео одлуку као у ставу првом изреке применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Како тужила није успела у овом поступку, Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић